

Uitnodiging symposium *Burgerbetrokkenheid bij de risico's en onzekerheden van de energietransitie*

De werkgroep Bestuurlijk Omgaan met de Veiligheidsrisico's van de Energietransitie (BOVEN) nodigt u mede namens het ministerie van EZK uit voor een symposium over burgerbetrokkenheid bij de risico's en onzekerheden van de energietransitie.

Doelgroep: Het symposium is bedoeld voor (met name) overheidsbestuurders die betrokken zijn bij de energietransitie.

Datum: 28 januari 2022, programma 9:30 – 16:00 (inloop om 9.00 en inclusief lunch).

Locatie: Sociëteit De Witte - Plein 24, 2511 CS - 's-Gravenhage.

Aanmelden: U kunt zich aanmelden voor het symposium via m.vandonselaar@crisislab.nl.

Uitdagingen waar bestuurders voor staan

Het omgaan met de energietransitie vergt veel van bestuurders. Een van de uitdagingen waar bestuurders voor staan is het meenemen en betrekken van de samenleving in de voordelen, risico's en onzekerheden van de energietransitie. Dilemma's zijn er immers genoeg, denk bijvoorbeeld aan:

- Bijna alle burgers willen graag duurzame energie, maar zodra de mogelijke nadelen ter sprake komen dan ontstaat er weerstand. Hoe gaat u om met deze weerstand?
- Kan de trend van alsmaar strengere eisen aan gezondheid en veiligheid averechts werken op de energietransitie?
- Zichtbaar is een afnemende tolerantie voor onzekerheid rond risico's. Betekent dit ook een (ernstige) bedreiging voor het realiseren van een duurzaam energiesysteem?

Opzet symposium

Esther Pijs, directeur Warmte en Ondergrond, heet u om 9.30 uur namens het ministerie van EZK van harte welkom.

Uw dagvoorzitter is Jan van Belzen, voorzitter van de werkgroep BOVEN en tot voor kort burgemeester van Barendrecht. Hij leidt u verder door de dag die grofweg zal bestaan uit twee delen.

In het **ochtenddeel** (9:45-12:30) zullen enkele sprekers hun visie op burgerbetrokkenheid schetsen:

- Alex Brenninkmeijer, lid van de Europese Rekenkamer en voormalig Nationale Ombudsman, zal ingaan op het rapport dat onder zijn leiding is geschreven over betrokkenheid bij klimaatbeleid en de organisatie van burgerfora: hoe betrek je als bestuur inwoners bij klimaatbeleid en hoe kan het onderwerp veiligheidszorgen en -risico's op een behulpzame manier bespreekbaar worden gemaakt tijdens burgerfora?
- Huri Sahin, lid van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en regio-accounthouder (Zuid-Holland en Zeeland) bij het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (RES), geeft haar visie op de verbinding tussen RES en participatie: op welke manier wordt er gekeken naar participatie, (hoe) kunnen burgers worden betrokken in de vorming van klimaatbeleid en welke afwegingen worden er gemaakt rond het onderwerp veiligheidszorgen en -risico's?
- Ira Helsloot, hoogleraar Besturen van Veiligheid aan de Radboud Universiteit Nijmegen, presenteert bevindingen uit een recent onderzoek naar motivaties van een deel van de samenleving om in actie te komen tegen de overheid en wat dit betekent om als bestuur op een constructieve wijze met deze actiegroepen om te gaan, in het bijzonder bij de energietransitie.

Na de presentaties vindt er een paneldiscussie plaats tussen de sprekers en de zaal. Deze paneldiscussie is een opmaat voor het middagdeel.

In het **middagdeel** (13:30-16:00) van het symposium, na een uitgebreide lunch, kunt u in twee rondes deelnemen aan een workshop om eigen ervaringen uit te wisselen en bij voorkeur mogelijke oplossingen.

U kunt kiezen uit de volgende drie workshops:

- Onder leiding van Jean Paul Gebben, burgemeester van Dronten en lid van de werkgroep BOVEN wordt de burgerbetrokkenheid specifiek gerelateerd aan het onderwerp geothermie. Ondanks dat het als een (veelbelovend) alternatieve verwarmingsbron wordt gezien zijn er zorgen over risico's, bij het lokaal bestuur maar ook bij omwonenden, waardoor de ontwikkeling wordt belemmerd. Hoe kunnen lokale bestuurders tot evenwichtige afwegingen komen en hoe kunnen inwoners op effectieve wijze betrokken worden bij de veiligheidsafweging?
- Onder leiding van Peter Verheij, lid van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB), en lid van de werkgroep BOVEN, wordt burgerbetrokkenheid specifiek gerelateerd aan de realisatie van windmolenprojecten. Deze (plannen voor de) realisatie leidt al snel tot weerstand en zorgen bij omwonenden over bijvoorbeeld (geluids)overlast of gezondheid. Anderzijds wordt de realisatie als groot belang gezien om de klimaatdoelstellingen te halen. Hoe kunnen omwonenden betrokken worden bij de realisatie van windmolens met tegemoetkoming aan hun zorgen?

- Onder leiding van een wetenschapper (nog onbekend) wordt in een derde workshop specifiek ingegaan op *risk-/host community compensation*.¹ Veel projecten in het kader van de energietransitie worden immers gepland en gerealiseerd in de leefomgeving van burgers. In welke situatie is het redelijk en zinvol als omwonenden gecompenseerd worden? Op welke manieren en op welk moment zou dat vormgegeven kunnen worden?

Follow up

De bevindingen van de dag worden opgetekend in een bestuurlijke handreiking die bestuurders in Nederland kan helpen om constructief met de samenleving om te gaan bij risico's en onzekerheden in de energietransitie.

¹ Deze workshop is vooralsnog onder voorbehoud. Enkele wetenschappers zijn benaderd om deze sessie te begeleiden. Mocht deze sessie toch niet door kunnen gaan dan wordt er voor een ander onderwerp gekozen.